

Rhithropanopeus harrisi (**Vitfingrad
brackvattenskrabba**)

© Foto Dirk Schories, www.guiamarina.com

Svenskt vardagsnamn	Förslagsvis: Vitfingrad brackvattenskrabba
... och på andra språk	Danska: Østamerikansk brakvandsskrabbe; Engelska: Harris mud crab (USA). White-fingered mud crab (UK). Zuiderzee crab; Tyska: Brackwasserkrabbe. Zuidersee-Krabbe; Franska: Crabe de boue, Xanthe
Vetenskapliga namn	<i>Rithropanopeus harrisi</i> (Gould, 1841); fam. Panopeidae Synonym(er): <i>Panopeus wurdemanni</i> Gibbes, 1850 <i>Pilumnus harrisi</i> Gould, 1841 <i>Rithropanopeus harrisi tridentatus</i> Maitland, 1874
Organismgrupp(er)	Krabbor (infraordning Brachyura); Tiofotade kräftdjur (Ordning Decapoda); Storkräftor (klass Malacostraca); Kräftdjur (subfylum Crustacea); Ledjur (fylum Arthropoda).

Storlek och utseende	Denna dvärgkrabba blir högst ca 2 cm bred över den lite skåriga ryggskölden. Skölden är bredare än den är lång. Den är nästan platt framtill (inget jack i skölden som hos en strandkrabba eller ullhandskrabba). Klorna har vita spetsar, den ena klon är alltid större än den andra. Benen, fyra på var sida, är långa, smala och sparsamt håriga. Krabban är brun till grönbrun (olivfärgad).
Kan förväxlas med	Unga exemplar av strandkrabba (<i>Carcinus maenas</i>) eller kinesisk ullhandskrabba (<i>Eriocheir sinensis</i>).
Geografiskt ursprung	USA:s östkust (Nordvästatlanten)
Första observation i svenska vatten	Femöre utanför Oxelösund, september 2014 (juvenil ca 2 mm).
Förekomst i svenska havs- och kustområden	Oxelösund.
Övrig förekomst utanför ursprungligt utbredningsområde	I det f.d. brackvattensområdet Zuiderzee i Holland (sedan 1932 sötvattensjön IJsselmeer) påträffades under 1870-talet ofta en krabba som ansågs vara endemisk för området (därav beteckningen Zuiderzee crab). Den identifierades av Maitland (1874) som en ny art och gavs felaktigt namnet <i>Pilumnus tridentatus</i> . Den har av andra forskare även förts till släktet <i>Heteropanope</i> . År 1949 ansåg man att krabban istället var släkt med den amerikanska "Harris mud crab" och beskrev den som en underart till den, <i>Rhithropanopeus harrisi</i> (Gould) subspecies <i>tridentatus</i> (Maitland) (Buitendijk & Holthuis, 1949). Krabban hittades i IJsselmeer fram till 1943 (Wolff, 2005). Krabban har efter hand spritts till länder längs Nordsjön – Storbritannien, Frankrike, Belgien, Nederländerna (där den bl.a. rapporterats från Noordzeekanal och Eemskanaal), Danmark, Tyskland – och till Östersjön (Polen, Litauen, Ryssland) samt till Svarta havet, Aralsjön och Kaspiska havet (Rumänien och Bulgarien). Den har rapporterats också från Italien 1996 och Spanien, liksom norra Adriatiska havet. Krabban har också spritts till östra Stilla havet och Panama kanalen.
Referenser till observationer i områden nära svenska farvatten	Danmark, Köpenhamn, 1953 (Jensen & Knudsen, 2005) Finland, Nådendal/Åbo, 2009 (Fowler <i>et al.</i> , 2013) Estland, Rigabukten, 2011 (Kotta & Ojaveer, 2012) Polen, Vistula lagunen, 1951 (Bacevičius & Gasiūnaitė, 2008) Ryssland, Kuriska lagunen (Olenin & Leppäkoski, 1999) Litauen, Kuriska lagunen, 2000 (Bacevičius &

	Gasiünaitė, 2012) Tyskland, Kiel kanalen, 1936 (Nehring, 2000)
Troligt införselsätt	Fartygstrafik, antingen med barlastvatten eller på fartygsskrov i skydd av påväxtorganismer.
Miljö där arten förekommer	En vuxen krabba kan klara ganska stora svängningar i salthalt. Man finner dock <i>Rhithropanopeus harrisi</i> främst i brackvattenområden men även i sötvatten. Krabban lever i grunt vatten, ner till högst ca 35 meters djup, på leriga och sandiga bottnar och behöver där någon typ av skydd, t.ex. stenar, rev, tätare växtlighet eller fast avfall (naturligt eller av människan orsakat) på havsbotten. Den kan däremot inte fortplanta sig i sötvatten, eftersom larverna inte överlever en salthalt under 2,5 ‰. Dessutom kan dock larverna klara sig under ganska skiftande miljöförhållanden.
Ekologiska effekter	Konkurrens om mat och utrymme med andra, inhemska krabbarter, med risk för att inhemska arter trängs ut. <i>Rhithropanopeus harrisi</i> är aggressivare och uppträder mer som rovdjur än många andra krabbor som finns i samma miljöer. Det är inte känt om den påverkat blåmusselbestånden i Östersjöområdet, där krabbor annars saknas.
Andra effekter	Det finns rapporter om att stora mängder av denna dvärgkrabba har satt igen vattenledningsrör i bostäder och kraftverk. Anses vara mer till nytta än skada i Azovska sjön och Svarta Havet men däremot vara mer till skada än nytta i Kaspiska Havet (Zaitsev & Oztiirk, 2001).
Övrigt	
<p>Läs mer</p> <ul style="list-style-type: none"> Dowell K. <i>Rhithropanopeus harrisi</i>, Estuarine mud crab or Harris mud crab. Fish 423. December 5, 2011. http://depts.washington.edu/oldenlab/wordpress/wp-content/uploads/2013/03/Rhithropanopeus-harrisi_Dowell.pdf Forward R.B. Jr. 2009. Larval biology of the Crab <i>Rhithropanopeus harrisi</i> (Gould): A Synthesis. Biol. Bull 216:243-256. Global Invasive Species database. ISSG http://www.issg.org/database/species/ecology.asp?si=1217&fr 	

- Hegele-Drywa J. & Normant M. 2009. Feeding ecology of the American crab *Rhithropanopeus harrisi* (Crustacea, Decapoda) in the coastal waters of the Baltic Sea. *Oceanologia* 51(3):361-375.
- Hegele-Drywa J., Normant M., Szwarc B. & Podlaska A. 2014. Population structure, morphometry and individual condition of the non-native crab *Rhithropanopeus harrisi* (Gould, 1841), a recent coloniser of the Gulf of Gdańsk (southern Baltic Sea). *Oceanologia* 56(4):805-824.
- Joint Nature Conservation Committee: *Rhithropanopeus harrisi*
<http://jncc.defra.gov.uk/page-1710>
- Turoboyski K. 1973. Biology and Ecology of the Crab *Rithropanopeus harrisi* ssp. *tridentatus*. *Marine Biology* 23:303-313.
- US Geological Survey: NAS Fact sheet: *Rhithropanopeus harrisi*
<http://nas.er.usgs.gov/queries/FactSheet.aspx?speciesID=197>

Mer om bilden

- © Dirk Schories, Guiamarina – the marine field guide
<http://www.guiamarina.com>

Referenser till artbeskrivning

- Buitendijk A.M. & Holthuis L.B. 1949. Note on the Zuiderzee crab, *Rhithropanopeus harrisi* (Gould) subspecies *tridentatus* (Maitland). *Zoologische Mededelingen* 30:95-106.
- Jensen K.R. 2010. NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet – *Rhithropanopeus harrisi* – From: Identification key to marine invasive species in Nordic waters – NOBANIS www.nobanis.org, Date of access 18/9/2014.
- Maitland R.T. 1874. Naamlijst van Nederlandsche Schaaldieren. *Tijdschr. Nederl. Dierk. Ver.* 1:228-269 (på holländska).

Referenser till fyndplatser

- Bacevičius E. & Gasiūnaitė Z.R. 2008. Two crab species – Chinese mitten crab (*Eriocheir sinensis* Edw.) and mud crab (*Rhithropanopeus harrisi* ssp. *tridentatus* (Maitland)) in the Lithuanian coastal waters, Baltic Sea. *Transitional waters Bulletin* 2:63-68.
- Czerniejewski P. 2009. Some aspects of population biology of the mud crab *Rhithropanopeus harrisi* (Gould, 1841) in the Odra estuary, Poland. *Oceanological and Hydrobiological Studies* 38(4):49-62.
- Fowler A.E., Forsström T., von NUMERS M. & Vesakoski O. 2013. The North American mud crab *Rhithropanopeus harrisi* (Gould, 1841) in newly colonized Northern Baltic Sea: distribution and ecology. *Aquatic Invasions*. Volym 8(1):89-96.

- Grabowski M., Jazdzewski K. & Konopacka A. 2005. Alien Crustacea in Polish waters – introduction and Decapoda. *Oceanological and Hydrobiological Studies* 34(Suppl.1):43-61.
- Hegele-Drywa J. & Normant M. 2014. Non-native crab *Rhithropanopeus harrisi* (Gould, 1984) – a new component of the benthic communities in the Gulf of Gdańsk (southern Baltic Sea. *Oceanologia* 56(1): 125-139.
- Jensen K.R. 2010. NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet – *Rhithropanopeus harrisi* – From: Identification key to marine invasive species in Nordic waters – NOBANIS www.nobanis.org, Date of access 5/3/2013.
- Jensen K.R. & Knudsen J. 2005. A summary of alien marine benthic invertebrates in Danish waters. *Oceanological and Hydrobiological Studies* 34(Suppl. 1):137-162.
- Kotta J. & Ojaveer H. 2012. Rapid establishment of the alien crab *Rhithropanopeus harrisi* (Gould) in the Gulf of Riga. *Estonian Journal of Ecology* 61(4):293-298).
- Nehring S. 2000. Zur bestandssituation von *Rhithropanopeus harrisi* (Gould, 1841) in deutschen Gewässern: die sukzessive Ausbreitung eines amerikanischen Neozoons (Crustacea: Decapoda: Panopeidae). *Sneckenbergiana maritima* 30:115-122.
- Olenin S. & Leppäkoski E. 1999. Non-native animals in the Baltic Sea: alteration of benthic habitats in coastal inlets and lagoons. *Hydrobiologia* 393:233-243.
- Olesen A.J. & Tendal O.S. 2009. Amerikansk brakvandskrabbe – ny krabbeart etableret i Danmark. *Dyr i natur og museum. Zoologisk Museum* 2:26-28.
- Petersen C. 2006. Range expansion in the northeast Pacific by an estuary mud crab – a molecular study. *Biological Invasions* 8:565-576.
- Roche D.G. & Torschin M.E. 2007. Established population of the North American mud crab, *Rhithropanopeus harrisi* (Gould 1841)(Crustacea: Brachyura: Xanthidae) in the Panama Canal. *Aquatic Invasions* 2(3):155-161.
- Roche D.G., Torchin M.E., leung B. & Binning S.A. 2009. Localized invasion of the North American Harius mud crab, *Rhithropanopeus harrisi*, in the Panama Canal: implications for eradication and spread. *Biol. Invasions* 11:983-993.
- Wolff W.J. 2005. Non-indigenous marine and estuarine species in the Netherlands. *Zool. Med. Leiden* 79:1-116.

Referenser till ekologiska och andra effekter

- Jensen K.R. 2010. NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet – *Rhithropanopeus harrisi* – From: Identification key to marine invasive species in Nordic waters – NOBANIS www.nobanis.org, Date of access 18/9/2014.

- Zaitsev Yu. & Oztiirk B. (Eds.). 2001. Exotic species in the Aegean, Marmara, Black, Azov and Caspian Sea. Turkish Marine Research Foundation, Istanbul, Turkey. 267 sidor.

- Detta faktablad om *Rhithropanopeus harrisi* skapades den 12 april 2006. Första uppdatering: 6 augusti 2006. Andra uppdatering: 11 december 2006. Senaste uppdatering den 22 september 2014 av Sture Nellbring.